

"Algú ho ha de contar": Joan Enric Garcés

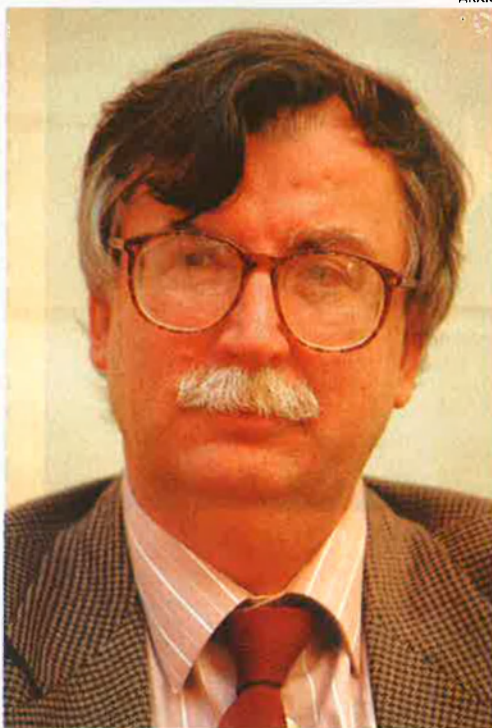
Joan Enric Garcés (Llíria, el Camp de Túria, 1945) ha rebut, fa poc, el Premi Nobel Alternatiu i, aquest cap de setmana, el premi EL TEMPS, pel seu paper en el procés judicial contra Pinochet. Però qui és Garcés?

Garcés passa la infantesa entre bandes de música, per la feina del seu pare, director de la Unió Musical de Llíria. Els anys 50, la família es trasllada a Castelló, on ell cursarà el batxillerat. El 1966 es llicencia en dret per la Universitat de València, i en ciències polítiques, a Madrid. Durant tota la seva etapa d'estudiant, Joan Enric Garcés va estar vinculat als moviments estudiantils de la universitat i va participar en la creació de l'Agrupació Democràtica d'Estudiants Valencians.

Joan Fuster i Salvador Allende. L'escriptor de Sueca forma part de les referències intel·lectuals d'una capa d'estudiants amb inquietuds polítiques. L'existència d'un oncle molt compromès amb el redreçament de la cultura autòctona, Vicent Garcés, serveix per establir el lligam entre Joan Enric i el món nacionalista del País Valencià. L'oncle Vicent és músic, compositor i director del Conservatori de Música de València durant la guerra del 36-39. Membre de la Banda dels Sis, un grup de compositors molt vinculats al moviment de redreçament de la cultura autòctona, és amic de Joan Fuster ja abans de la guerra.

Havent acabat els estudis de polítiques a Madrid, Joan Enric Garcés se'n va a París a fer la tesi doctoral, sobre el tema "Sistemes polítics comparats". La part de la investigació referida a casos concrets, el durà a estudiar Colòmbia i Xile, i és en un viatge a Xile que Joan Enric coneix Salvador Allende, just en el moment que aquest és president del Senat, abans de les eleccions del 70. Quan Allende és elegit perquè encapçali la candidatura de la Unitat Popular en les eleccions xi-

lenes de l'any 70, crida Joan Enric perquè s'incorpore en la campanya electoral d'Unitat Popular. Amb Allende de president, Garcés és nomenat assessor personal del president de la república, càrrec que desenvoluparà des del setembre del 1970 al setembre

Joan Enric Garcés. Premi EL TEMPS d'enguany pel seu paper en l'acusació contra Pinochet.

del 1973, any que s'esdevé el cop d'estat contra Salvador Allende.

El dia 11 de setembre a la matinada Garcés és a casa del president Allende, juntament amb uns quants col·laboradors més del president. Avisat que hi ha moviment de tropes, aquest fa cap al palau de la Moneda, i així entra per darrera vegada al palau presidencial, aquest 11 de setembre al matí, acompanyat de Garcés. Els fets se succeeixen ràpidament: a mitjan

matí Allende ja coneix la situació; Pinochet capdavantaja la línia de comandament de l'exèrcit xilè que s'ha constituït en junta militar de govern. El colp d'estat ja és una realitat, i Allende no vacil·la. Aprofita un moment que les tropes sedicioses que assetgen el Palau de la Moneda es retiren per donar pas al bombardeig dels avions, per fer sortir Joan Enric. Les darreres paraules del president a qui havia estat el seu assessor polític i col·laborador més pròxim foren aquestes: "Algú ho ha de contar".

L'acusació popular. Després de refugiar-se a l'ambaixada espanyola de Santiago, Joan Garcés aconsegueix un salconduit per tornar a València, on passa un dies abans de fer cap a París, on l'any 1975 publicarà un llibre que és, de fet, el compliment de l'encàrrec que Salvador Allende li havia fet aquell 11 de setembre al matí, a Santiago de Xile: *L'experiència de govern de la Unitat Popular*.

El reconeixement de la seva trajectòria li arriba ara, vint-i-cinc anys després d'aquell setembre del 1973, amb la concessió del Premi Nobel Alternatiu i del premi EL TEMPS. El seu paper en el procés judicial contra Pinochet ha estat decisiu, juntament amb la col·laboració de la família d'un dels milers de desapareguts durant la dictadura xilena, el sacerdot valencià Antoni Llidó. El procés contra Pinochet va començar precisament a València, on de la mà de Miquel Mirabet, president de la Unió Progressista de Fiscals, se signava la denúncia inicial contra el militar sediciós el 1996.

Pau Caparrós